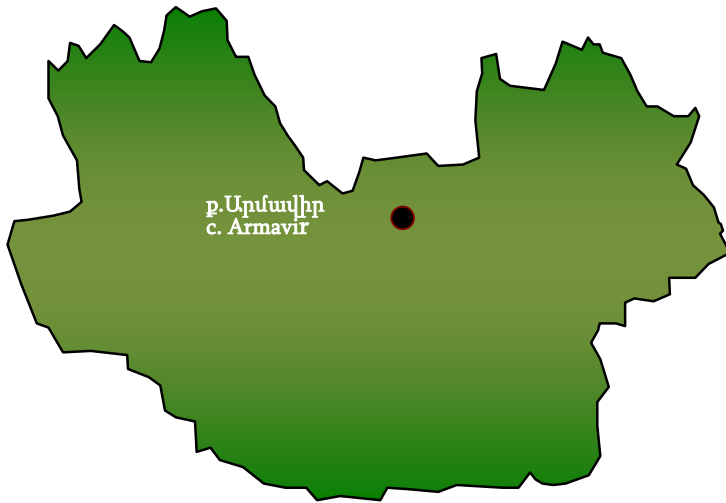

ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ
RA ARMAVIR MARZ

Մարզկենտրոնը՝ ք. Արմավիր	Marz centre Armavir town
Տարածաշրջանները՝ Արմավիր, Էջմիածին, Բաղրամյան	Territoires Armavir, Echmiadzin, Baghramyán
Քաղաքները՝ Վաղարշապատ, Արմավիր, Մեծամոր	Towns Vagharshapat, Armavir, Metsamor

Տարածքը Territory	1 242 քառ. կմ/ sq. km
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը Territory share of the marz in the territory of RA	4.2 %
Քաղաքային համայնքներ Urban communities	3
Գյուղական համայնքներ Rural communities	94
Քաղաքներ Towns	3
Գյուղեր Villages	95
Բնակչության թվաքանակը 2014թ. տարեվերջին Population number in the end of 2014	267.0 հազ. մարդ/ ths. persons
<i>այդ թվում՝</i> <i>including:</i>	
քաղաքային urban	85.0 հազ. մարդ/ ths. persons
գյուղական rural	182.0 հազ. մարդ/ ths. persons
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2014թ. Share of marz population size in RA population size, 2014	8.8%
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը Share of urban population size	31.8%
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր Agricultural land	97 025.8 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր including: arable land	41 373.6 հա/ ha

ՀՀ Արմավիրի մարզը գտնվում է հանրապետության արևմտյան հատվածում:

Մարզը հյուսիսից սահմանակից է ՀՀ Արագածոտնի մարզին, արևելքից՝ մայրաքաղաքին, հարավ-արևելքից՝ ՀՀ Արարատի մարզին և արևմուտքից՝ պետական սահմանով, սահմանակից է Թուրքիային:

Մարզի տարածքով են անցնում հանրապետական նշանակություն ունեցող ավտոխճուղիներ՝ Երևան-Արմավիր, Երևան-Քարակերտ և Երևան-Գյումրի, ինչպես նաև Երևան-Թբիլիսի երկաթուղին:

ՀՀ Արմավիրի մարզը հանրապետությունում առանձնանում է իր զարգացած գյուղատնտեսությամբ և արդյունաբերությամբ: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են, ինչպես բուսաբուծության (բազմամյա տնկարկներ, բանջարեղեն), այնպես էլ անասնաբուծության զարգացման համար:

Անասնաբուծության բնագավառում հիմնականում զարգացած է խոշոր և մանր եղջերավոր անասնաբուծությունը, խոզաբուծությունը և թռչնաբուծությունը, իսկ բուսաբուծության մեջ՝ պտղաբուծությունը, խաղողագործությունը, բանջարաբուծությունը և բոստանաբուծությունը: Հիմնականում մշակվում են հացահատիկաբերող եղենային և բանջարաբոստանային մշակաբույսեր:

Արդյունաբերությունը մասնագիտացած է էլեկտրաէներգիայի, սննդամթերքի, ըմպելիքի, ալկոհոլային խմիչքի արտադրության ու շինանյութերի հանքավայրերի շահագործման ուղղություններում:

Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով:

2014թ.-ին **մարզի տնտեսության** հիմնական հատվածների տեսակարար կշիռները ՀՀ համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն՝ 4.2 %
- գյուղատնտեսություն՝ 17.5 %
- շինարարություն՝ 1.9 %
- մանրածախ առևտուր՝ 2.2 %
- ծառայություններ՝ 1.6 %

Արմավիր քաղաքը (2014թ. տարեվերջին՝ 29.1 հազ. բնակիչ) գտնվում է Երևան քաղաքից 44 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք:

Մեծամոր քաղաքը (2014թ. տարեվերջին՝ 9.1 հազ. բնակիչ) քաղաքը (Երևանից 38 կմ հեռավորությամբ) նշանավոր է ՀՀ ատոմակայանով, որը զբաղեցնում է 300 հա տարածք, իր մեծությամբ և հզորությամբ միակն է Հարավային Կովկասում:

Վաղարշապատ քաղաքը (2014թ. տարեվերջին՝ 46.8 հազ. բնակիչ) գտնվում է Երևանից 20 կմ հեռավորության վրա: Մեծությամբ և նշանակությամբ մարզում այն առաջին քաղաքն է:

Armavir marz is situated in the Western part of the Republic of Armenia.

In the North it borders RA Aragatsotn marz, in the East – the capital Yerevan, in the South-East – RA Ararat marz and in the West it borders the state border of Turkey.

Yerevan-Armavir, Yerevan-Karakert, Yerevan-Gyumri highways and Yerevan-Tbilisi railway of republican importance run through the territory of the **marz**.

RA Armavir marz is notable for its developed agriculture and industry in the republic. The geographical position and climatic conditions of the marz are favourable for development of both plant growing (perennial grass and vegetables) and cattle breeding.

In the sphere of **animal husbandry farming** of cattle and sheep and goats, pigs and poultry is mainly developed and in crop production - fruit-growing, grape-growing, horticulture and plant-growing. Cereal grains and vegetables are mainly processed.

Industry is specialized in exploitation of mines of electricity, food products, soft drinks, beverages and building materials.

Freight and passenger transportations in the marz are implemented by road transport.

In 2014 the share of economy main branches of **RA Armavir marz** in total volume of correspondent branches of the republic comprised.

- industry 4.2 %
- agriculture 17.5 %
- construction 1.9 %
- retail trade 2.2 %
- services 1.6 %

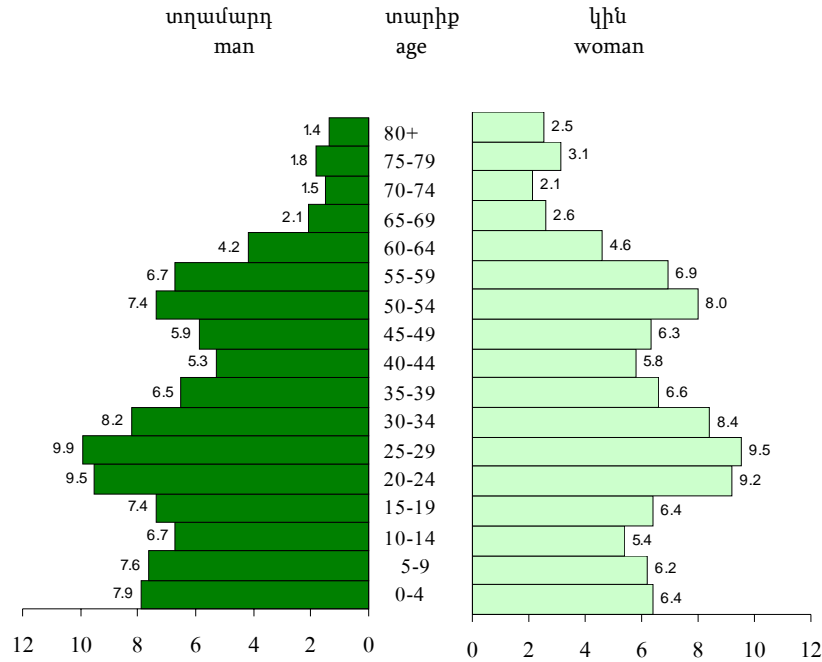
Armavir town (in the end of 2014 comprised 29.1 ths. inhabitants) is in the distance of 44 km to the North-West from Yerevan.

The territory of **Metsamor town** (population number comprised 9.1 ths. persons in the end of 2014) is popular for RA atomic station (in the distance of 38 km from Yerevan), which occupies 300 ha of the territory and by its size and power is the only one in the South Caucasus.

Vagharshapat town (population number comprised 46.8 ths. persons in the end of 2014) is situated in the distance of 20 km from Yerevan. It is the first town in the marz by its size and importance.

ՄՇՏԱԿԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՍՏ ՏԱՐԻՔԱՅԻՆ ԽՍԲԵՐԻ, 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ
 DE JURE POPULATION BY AGE –SPECIFIC GROUPS, 2015 as of January 1

%

ՄԱՆՐԱԾԱՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐ
 RETAIL TRADE UNITS

	Քանակը Number					
	2010	2011	2012	2013	2014	
Մանրածախ առևտրի օբյեկտներ, ընդամենը <i>այդ թվում՝</i>	649	678	564	435	369	Retail trade units, total <i>including</i>
խանութներ	190	208	211	181	175	shops
կրպակներ	405	416	300	200	140	kiosks
գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներ	2	2	2	2	2	markets of agricultural produce
սպառողական ապրանքների շուկաներ	4	4	3	4	4	markets of consumer goods
առևտրի այլ օբյեկտներ	48	48	48	48	48	other trade units

**ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
EDUCATIONAL INSTITUTIONS**

	Քանակը Number					
	2010	2011	2012	2013	2014	
Պետական նախադպրոցական	56	55	56	58	57	State pre-school
Պետական հանրակրթական	121	121	121	121	121	State general educational
Ոչ պետական հանրակրթական	2	2	2	2	2	Non-state general educational
Երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	10	14	14	14	14	Music and art school youth creative(cultural) centre
Պետական նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) ուսումնական	1	2	2	2	1	State preliminary vocational educational
Պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	5	5	5	5	5	State middle vocational educational
Ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական	2	2	2	2	2	Non-state higher educational

**ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐ
URBAN COMMUNITIES**

Համայնքի անվանումը	Community name	Բնակավայրի անվանումը	Settlement name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ * Number of de jure population as of January 1, 2015, people*
Վաղարշապատ	Vagharshapat	ք.Վաղարշապատ	t.Vagharshapat	46 784
Արմավիր	Armavir	ք. Արմավիր	t. Armavir	29 104
Մեծամոր	Metsamor	ք. Մեծամոր	t. Metsamor	9 107

**ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐ
RURAL COMMUNITIES**

	Համայնքի անվանումը	Community name	Բնակավայրի անվանումը Settlement name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ** Population de jure number as of January 1, 2015, people**
Արմավիրի տարածաշրջան Armavir district				
1	Ալաշկերտ	Alashkert		2 131
2	Ամասիա	Amasia		1 195
3	Այգեշատ	Aygheshat		2 126
4	Այգեվան	Aygevan		1 667
5	Արազափ	Arazap		1 811
6	Արաքս	Araks		2 123
7	Արգավանդ	Argavand		2 448
8	Արմավիր	Armavir		3 580
9	Արտաշար	Artashar		1 415
10	Արևիկ	Arevik		3 083
11	Բամբակաշատ	Bambakashat		3 405
12	Բերքաշատ	Berkashat		628
13	Գետաշեն	Getashen		2 674
14	Եղեգնուտ	Yeghegnut		2 135
15	Երասխահուն	Yeraskhahun		2 066
16	Զարթոնք	Zartonk		2 596

	Համայնքի անվանումը	Community name	Բնակավայրի անվանումը Settlement name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ** Population de jure number as of January 1, 2015, people**
17	Լենուղի	Lenughi		1 717
18	Լուկաշին	Lukashin		2 614
19	Խանջյան	Khanjyan		2 017
20	Հայկավան	Haykavan		1 475
21	Հացիկ	Hatsik		2 877
22	Մայիսյան	Mayisyan		2 011
23	Մարգարա	Margara		1 420
24	Մրգաշատ	Mrgashat		6 470
25	Նալբանդյան	Nalbandyan		4 291
26	Նոր Արմավիր	Nor Armavir		2 016
27	Նոր Արտագերս	Nor Artagers		1 851
28	Նորապատ	Norapat		2 305
29	Նորավան	Noravan		1 363
30	Նոր Կեսարիա	Nor Kesaria		1630
31	Շենավան	Shenavan		1 815
32	Ջանֆիդա	Janfida		3 474
33	Ջրաշեն	Jrashen		873
34	Սարդարապատ	Sardarapat		6 286
35	Վարդանաշեն	Vardanashen		1 345
36	Տանձուտ	Tandsut		2 023
37	Փշատավան	Pshatavan		2 641
Բաղրամյանի տարածաշրջան Bagramanyan district				
1	Արգինա	Argina		641
2	Արտամետ	Artamet		251
3	Արևադաշտ	Arevasht		398
4	Բագարան	Bagaran		711
5	Բաղրամյան	Baghramyan		1 062
6	Դալարիկ	Dalarik		4 355
7	Երվանդաշատ	Yervandashat		789
8	Լեռնագոգ	Lernagog		2 370
9	Կողբավան	Koghbavan		138
10	Հուշակերտ	Hushakert		1 032
11	Մյասնիկյան	Myasnikyan		4 494
12	Շենիկ	Shenik		1 070
13	Վանանդ	Vanand		1 047
14	Տալվորիկ	Talvorik		189
15	Քարակերտ	Karakert		4 856
Էջմիածնի տարածաշրջան Echmiadzin district				
1	Ակնալիճ	Aknalij		3 290
2	Ակնաշեն	Aknashen		1 723
3	Աղավնատուն	Aghavnatun		3 636
4	Ամբերդ	Amberd		1 775
5	Այգեկ	Aygek		1 502
6	Այգեշատ	Aygeshat		2 104
7	Ապագա	Apaga		2 020
8	Առատաշեն	Aratashen		3 060
9	Արագած	Aragats		2 772
10	Արաքս	Araks		1 980
11	Արշալույս	Arshaluys		4 102

	Համայնքի անվանումը	Community name	Բնակավայրի անվանումը Settlement name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ** Population de jure number as of January 1, 2015, people**
12	Արտիմետ	Artimet		2 158
13	Արևաշատ	Arevashat		2 265
14	Բաղրամյան	Baghramyan		2 745
15	Գայ	Gai		3 615
16	Գեղակերտ	Geghakert		3 165
17	Գրիբոյեդով	Griboyedov		1 996
18	Դաշտ	Dasht		1 020
19	Դոդս	Doghs		1 502
20	Լեռնամերձ	Lernamerds		516
21	Լուսազյուղ	Lusagyugh		1 240
22	Խորոնք	Khoronk		2 929
23	Շաղկալանջ	Tsaghkalanj		1 674
24	Շաղկունք	Tsaghkunk		1 445
25	Միսթան	Tsiatsan		1 332
26	Հայթաղ	Haytagh		3 180
27	Հայկաշեն	Haykashen		1 490
28	Հովտամեջ	Hovtamej		1 620
29	Մեծամոր	Metsamor		1 413
30	Մերձավան	Merdsavan		3 668
31	Մրգաստան	Mrgastan		1 484
32	Մուսալեռ	Musaler		2 712
33	Նորակերտ	Norakert		3 186
34	Շահումյան	Shahumyan		1 921
35	Շահումյանի թռչնաֆաբրիկա	Shahumyani trchnafabrika		1 221
36	Ոսկեհատ	Voskehat		3 438
37	Պտղունք	Ptghunk		2 061
38	Զրառատ	Jrarat		3 186
39	Զրարբի	Jrarbi		1 753
40	Տարոնիկ	Taronik		2 283
41	Փարաքար	Parakar	•Փարաքար Parakar •Թաիրով Tairov	9 360
42	Ֆերիկ	Ferik		361

**ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ 10 000 ԲՆԱԿԻՉ ՈՒՆԵՑՈՂ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻ ՇԱՐՔ ԲՆՈՒԹԱԳՐԻՉՆԵՐ, 2014թ.
SOME SOCIAL INDICATORS OF DISTRICT COMMUNITY WITH 10 000
POPULATION IN RA ARMAVIR MARZ, 2014**

	Ընդամենը Total	ներառյալ՝ including:		
		կանայք ¹ women ¹	տղամարդիկ ¹ men ¹	
Բնակչությունը, մարդ	10 000	5 111	4 889	Population, person
Ծնվածներ, մարդ	135	62	73	Births, person
Մահացածներ, մարդ	88	43	45	Deaths, person
Ամուսնություններ	61	X	X	Marriages
Ամուսնալուծություններ	12	X	X	Divorces
Մեկ բնակչի ապահովվածությունն ընդհանուր բնակմակերեսով, քառ.մ	42.5	X	X	Total area of housing stock provided per inhabitant, square metre
Կրթության ոլորտ, հաճախումը կրթօջախներ, մարդ՝				Education sphere, attendance to educational institutions, person
նախադպրոցական	177	87	90	pre-school
հանրակրթական	1 252	583	669	general schools
երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	49	33	16	musical, art schools, creative centers for children
նախնական մասնագիտական (արհեստագործական)	9	3	6	preliminary vocational
միջին մասնագիտական	42	23	19	middle vocational
բարձրագույն մասնագիտական	11	2	9	higher vocational
Առողջապահության ոլորտ՝				Public health sphere
հաճախել են պոլիկլինիկա տարվա ընթացքում (հաճախումների քանակը)	33 269	annual attendance to polyclinic during the year (number of attendances)
Մարզիկներ, մարդ	44	5	39	Athletes, person
Զբաղվածներ, մարդ	4 337	1 982	2 355	Employed, person
ներառյալ՝ գիտական հիմնարկներում	1	1	0.0	of which - in Science establishments
ներառյալ՝ գիտության դոկտոր	-	-	-	of which - doctors of Science
գիտության թեկնածուներ	0.0	0.0	0.0	candidates of Science
ուսուցիչներ	136	117	19	teachers
բժիշկներ	14	physicians
միջին բուժանձնակազմ	39	paramedical personnel
Գործազուրկներ, մարդ	349	139	210	Unemployed, person
Սոցիալական ապահովության ոլորտ				Social insurance sphere
ընդամենը կենսաթոշակառուներ, տարեվերջի դրությամբ, մարդ	1 246	747	499	total pensioners/ as of the end of the year/ person
աղքատության ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն ստացող ընտանիքներ	216	X	X	families that get poverty family benefit and one-time benefit
Հաճախումների քանակը տարվա ընթացքում				Annual attendance during the year
գրադարան	22 752	library
թատրոն	-	-	-	theatre
համերգ	-	-	-	concert
թանգարան	1 478	museum
Իրավական ոլորտ				Law sphere
հանցագործության դեպքերի քանակը, տարվա ընթացքում	50	X	X	total crimes, during the year
այդ թվում՝ ոչ մեծ ծանրության	23	X	X	of which - not grave crime
միջին ծանրության	18	X	X	medium crime
ծանր	8	X	X	grave crime
առանձնապես ծանր	1	X	X	special grave crime

¹ Ցուցանիշները հաշվարկային են:
The indicators are accountable.